

BrightPensioen

Jaarverslag
2018

Bright Pensions N.V.

1	BRIGHT	3
1.1	Verslag van het Bestuur.....	3
1.2	Maatschappelijke impact	4
1.3	Samenstelling van het Bestuur.....	5
1.4	Bezoldiging	6
1.5	Juridische Structuur.....	6
2	JAARREKENING 2018	7
2.1	Algemeen.....	7
2.2	Algemene waarderingsgrondslagen.....	8
2.3	Grondslagen voor de resultaatbepaling.....	9
2.4	Grondslagen van het kasstroomoverzicht	10
2.5	Balans (vóór resultaatbestemming).....	11
2.6	Winst- en Verliesrekening	12
2.7	Kasstroomoverzicht.....	13
2.8	Toelichting op de jaarrekening	14
2.9	Voorstel resultaatbestemming.....	19
2.10	Gebeurtenissen na balansdatum	19
3	OVERIGE GEGEVENS	20
3.1	Statutaire bepaling inzake het resultaat.....	20
3.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	20

1 Bright

1.1 Verslag van het Bestuur

Algemeen

Het is de missie van Bright Pensions N.V. (hierna: "Bright") om de meest geliefde financial in de wereld te worden. Dit willen we bereiken door co-ownership van onze achterban, duidelijke informatievoorziening en diensten/producten waar onze deelnemers blij van worden. Met deelnemers doelen we op iedereen die zelf een pensioen of vermogen over een langere periode (idealiter minimaal 20 jaar) wenst op te bouwen bij Bright. Momenteel richt Bright zich nog uitsluitend op de Nederlandse markt, maar zodra de PEPP (Pan-European Pension Product) wordt gelanceerd, wil Bright ook verder uitbreiden in Europa.

Bright wil, door het voorbeeld te stellen hoe het anders kan, het pricing model van de financiële sector beïnvloeden en aan te sturen op verdergaande kostentransparantie: niet gebaseerd op onduidelijke percentages maar op de onderliggende kostprijs van de aangeboden diensten. Bright doet dit door haar diensten aan te bieden in ruil voor een jaarlijks lidmaatschap. Waarbij zodra we winst maken op deze dienstverlening weer een deel teruggegeven kan worden aan de deelnemers. Ons streven is om op termijn onze diensten uitsluitend voor het lidmaatschap te kunnen aanbieden en de variabele kosten uit het fonds tot een minimum te reduceren.

Op dit vlak ligt er nog wat werk voor ons. Een vast lidmaatschap lijkt in de initiële jaren relatief duur, echter als je naar de totale kosten over de op- (en later ook af-)bouw periode kijkt van een gemiddelde pensioendeelnemer, bedragen de variabele kosten een veelvoud van het totale lidmaatschap afgedragen over de periode.

Terugblik op 2018

Campagnes 2018

Het 1^e kwartaal van 2018 hebben we gebruikt om de effectiviteit van de brandingcampagnes over 2017 en januari 2018 te evalueren en de verdere mediaplanning voor 2018 op te stellen.

Op basis van vragen van deelnemers zijn we zoek gegaan naar een geschikte oplossing voor arbeidsongeschiktheid. We vonden dat door ons pensioenproduct aan te vullen met de producten van Allianz en SharePeople, onze deelnemers de mogelijkheid hebben om zelf op een flexibele manier tot een oplossing te komen voor hun individuele arbeidsongeschiktheidsbehoeften.

Hiernaast hebben we in het 4^e kwartaal 2018 voor het eerst een bewustwordingscampagne gelanceerd om het begrip jaarruimte en de fiscale mogelijkheden om aanvullend pensioen op te bouwen onder de aandacht te brengen.

Verdere diversificatie van het Bright LifeCycle Fonds

Op 15 januari 2018 is de eerste verbreding van de portefeuille afgerond. In de loop van 2018 zijn we additionele (supra)nationale greenbonds gaan toevoegen aan de portefeuille om ook hier extra diversificatie in aan te brengen. Halverwege het jaar is hier ook nog de wereldwijde duurzame aandelen-ETF van UBS aan toegevoegd.

Aanpassingen t.b.v. Box 3 Beleggingsrekeningen

Sinds 2018 kunnen ook niet-lijfrente klanten een rekening bij Bright openen. Het is een aantrekkelijke mogelijkheid voor potentiële nieuwe klanten die nu elders hun vermogen laten beheren. We bieden de beleggingsrekening voor hetzelfde jaarlijkse lidmaatschap, onafhankelijk van het aantal rekeningen dat een klant afneemt.

Evaluatie aanpassingen in het verdienmodel van Bright

Het lidmaatschap van € 210 bleek een drempel voor startende deelnemers en remde de deelnemersgroei. Door de introductie in december 2016 van de 'tot € 3.000 geen lidmaatschapsbijdrage' voor de eerste twee lidmaatschapsjaren, hebben we deze drempel verlaagd voor deelnemers. Er is daardoor besloten dit prijsmodel permanent te hanteren voor individuele klanten. Wel merken we dat we hierdoor het

uitstelgedrag in de hand werken. In 2019 gaan we dan ook een variatie op de ‘tot € 3.000 geen lidmaatschapsbijdrage’ lanceren waarbij deze korting uitsluitend nog beschikbaar wordt voor individuele deelnemers die een maandelijks inleg opgeven bij inschrijving.

Resultaat 2018

Over 2018 heeft Bright voor het derde jaar omzet gegenereerd. Deze kwam uit op € 478.673 (2017: € 157.137). Bright telde 6.387 rekeningen (2017: 2.863) en had 5.173 (2017: 2.731) unieke deelnemers eind 2018. Dit is minder dan waarop we initieel hadden gerekend. Met name de zomermaanden en het 4^e kwartaal 2018 bleven achter bij de verwachtingen. Het goede weer speelde ons parten in de zomermaanden en in het 4^e kwartaal zagen we de beurzen wereldwijd dalen waarbij december 2018 de slechtste beleggingsmaand ooit was met verliezen in meer dan 80% van alle asset classes. We vermoeden dat dit nieuwe deelnemers heeft afgeschrikt te beginnen met (pensioen)beleggen en hierdoor het aantal nieuwe deelnemers in het 4^e kwartaal van 2018 tegenviel.

De gemaakte kosten in 2018 bestaan voornamelijk uit operationele kosten (waaronder personeelskosten, vergunnings- en compliance kosten). We hebben daarnaast € 337.127 (2017: € 490.639) uitgegeven aan marketing en sales.

Het resultaat over het jaar 2018 komt uit op € 831.048 negatief (2017: € 826.615 negatief).

Vooruitzicht op 2019

Informatiepakket

Op verzoek van onze deelnemers gaan we begin komend jaar werken aan een uitgebreid informatiepakket over Bright welke door bestaande deelnemers gedeeld kan worden met geïnteresseerde familie, vrienden en kennissen.

ICT

Komend jaar verwacht Bright bijna 4.000 nieuwe deelnemers aan te sluiten. Op IT gebied gaan we dit jaar ook weer stappen maken. Zo gaan we overstappen van een “Software as a Service” overeenkomst naar een gebruiksovereenkomst waarbij we de doorontwikkeling van het pensioenadministratie in eigen beheer gaan krijgen. Na deze transitie zullen we ook gaan investeren in een nieuwe online deelnemersomgeving. Deze uitgaves zijn reeds in de budgetten voor 2019 en 2020 opgenomen.

Cashflow

Doel is om in 2019 op cashflow gebied break-even te bereiken. We hebben het budget opgesteld om bij een gelijkblijvende groei in 2019 geen additionele eigen vermogen investeringen te hoeven ophalen in de markt. We streven er dan ook naar om in 2020 voor het eerst winstgevend te zijn.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen relevante gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum.

1.2 Maatschappelijke impact

Bright is een social enterprise. Dit betekent dat we zijn opgericht met een maatschappelijke missie. Een grote en groeiende groep Nederlanders bouwt geen pensioen (meer) op, zoals de zzp'ers. Als hierin niets veranderd zal deze groep in de toekomst een grote terugval in inkomen krijgen en gaan leunen op de maatschappij.

Bright biedt een oplossing voor de groep mensen die geen pensioen opbouwt. Daarnaast hebben we als missie Nederland pensioen-bewuster te maken en ons pensioenstelsel te hervormen tot een eerlijker, duurzamer en flexibeler stelsel.

Resultaten

Zelfstandigen mét pensioen

Sinds de start van Bright zijn inmiddels meer dan 5.000 mensen zonder pensioen aan een aanvullend pensioen geholpen.

Pensioenbewustheid

Door middel van voorlichting - onder andere door het geven van workshops en webinars - en het beschikbaar stellen van tools, hebben we het financieel bewustzijn van mensen vergroot. Duizenden mensen hebben een webinar of workshop bijgewoond, onze tools gebruikt en whitepapers gedownload.

Verandering pensioenstelsel

Bright is actief in 'de strijd' voor een nieuw pensioenstelsel. Vele publicaties van onze hand zijn in diverse media verschenen. Bright heeft aan de SER een plan gepresenteerd voor een flexibelere vorm van een pensioenopbouw: de fiscale oudedagrekening. Door de pensioenopbouw voor zzp'ers te koppelen aan de omzetaangifte wordt het ze een stuk makkelijker gemaakt.

Bright is continu op zoek naar mogelijkheden om drempels weg te nemen die pensioenopbouw in de weg staan. Op deze manier probeert Bright financiële onafhankelijkheid te vergroten en de afhankelijkheid van de overheid en van de jongere generatie te verkleinen.

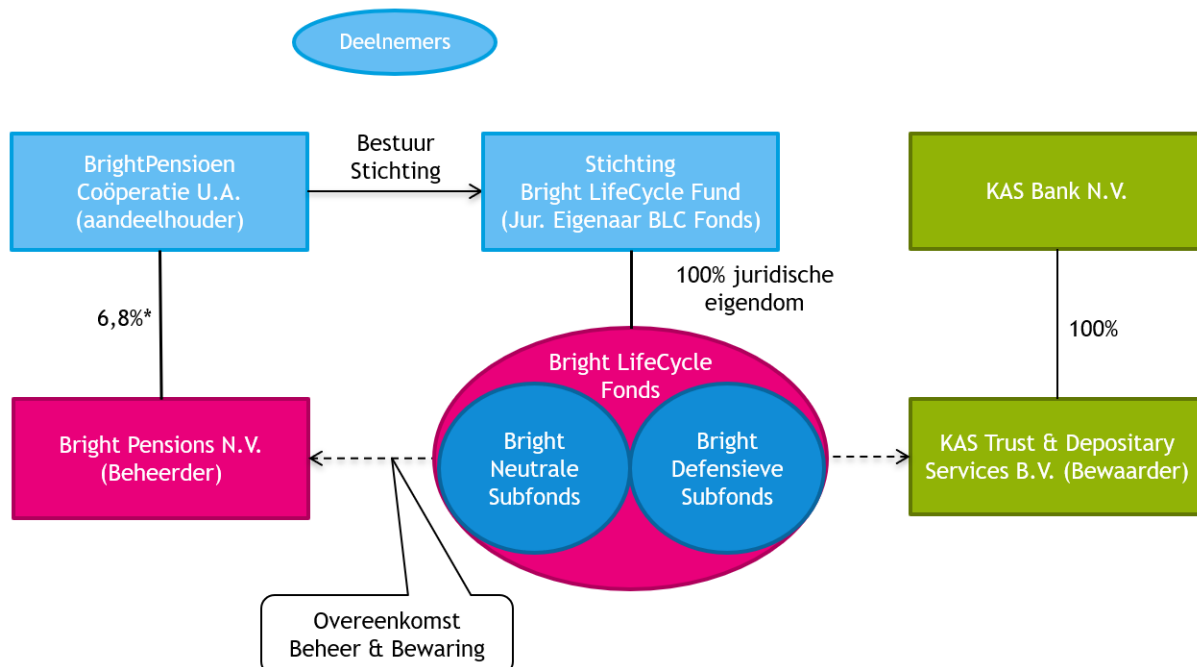
1.3 Samenstelling van het Bestuur

Bright heeft gekozen voor het monistisch stelsel (ook wel 'one-tier board' genoemd). Dit betekent dat er één bestuursorgaan is, waarin zowel de uitvoerende functie als de toezichhoudende functie is ondergebracht.

De uitvoerende bestuursleden zijn verantwoordelijk voor het dagelijkse bestuur. De niet-uitvoerende bestuursleden houden toezicht op de uitvoerende bestuursleden en staan hen bij met advies waar nodig.

Het dagelijks bestuur van Bright bestaat uit Sjaak Zonneveld en Karin Jakobsen. Peter Verhaar is vanuit zijn rol als bestuursvoorzitter medebeleidsbepaler.

Onderstaand schema geeft weer hoe de verhouding tussen de deelnemers, de beheerder (Bright Pensions N.V.) en de Bewaarder (KAS Trust & Depositary Services B.V.).

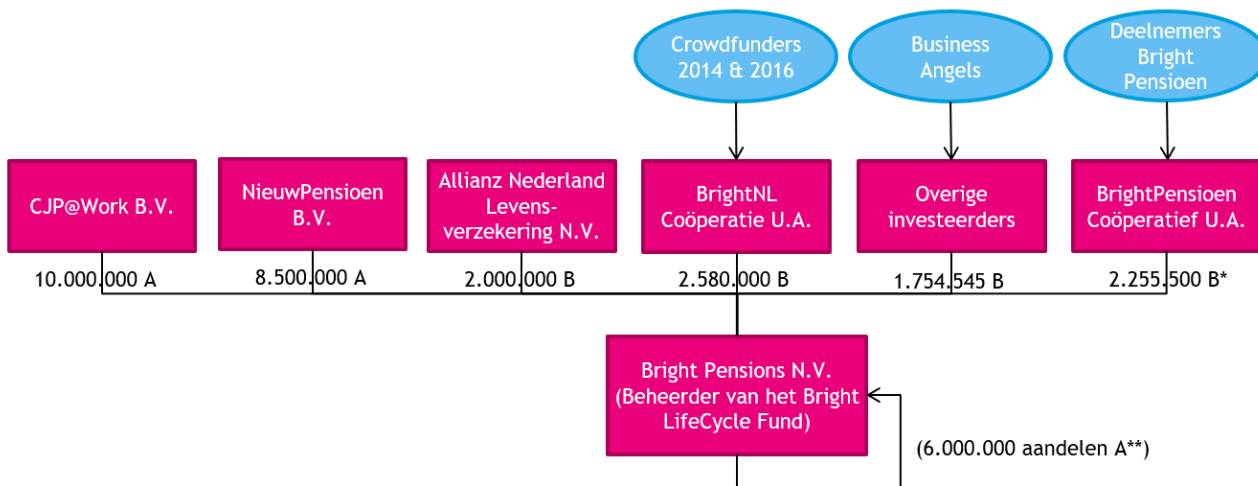
*) Aandeel groeit met toenemend aantal deelnemers

1.4 Bezoldiging

Het dagelijks bestuur heeft over 2018 een bezoldiging ontvangen, bestaande uit een cash vergoeding. De bestaande personeelsoptieregeling is gekoppeld aan het bereiken van bepaalde milestones. Meer informatie over de optieregeling is verderop in dit jaarverslag opgenomen. Zodra wordt overgegaan op marktconforme vergoedingen voor alle bestuursleden en werknemers, worden er geen personeelsopties meer uitgegeven.

1.5 Juridische Structuur

Eind 2018 zag de juridische structuur er als hieronder wordt weergegeven uit.

*) Aantal gehouden aandelen groeit met toenemend aantal deelnemers

***) Deze aandelen A zullen worden ingetrokken zodra het eigen vermogen van de onderneming dit toelaat.

Naarmate het aantal deelnemers oploopt, zal ook het aandeel van de deelnemers coöperatie in Bright Pensions N.V. verder toenemen.

Eind 2018 waren er 33.090.045 aandelen uitgegeven. Bright Pensions N.V. heeft halverwege 2016 6.000.000 aandelen A om niet ingekocht en in ruil hiervoor 354.545 nieuwe aandelen B uitgegeven. Deze 6.000.000 aandelen A zal de onderneming intrekken zodra het eigen vermogen dit toelaat.

Amsterdam, 23 april 2019

w.g.

C.G. Jakobsen

Uitvoerend bestuurder

w.g.

J. Zonneveld

Uitvoerend bestuurder

w.g.

P.F. Verhaar

Niet-uitvoerend bestuurder

2 Jaarrekening 2018

2.1 Algemeen

Doelstelling

Bright Pensions N.V. ("Bright") is statutair gevestigd op het WG-Plein 456 te Amsterdam en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 57253269. Het boekjaar van de vennootschap loopt van 1 januari tot en met 31 december. Bright is opgericht op 15 februari 2013 en heeft als doel het optreden als beheerder van een Instelling in Collectieve Beleggingen in Effecten ("ICBE").

Vergunning

Bright beschikt over een vergunning van de Autoriteit Financiële Markten voor het beheren van ICBE's als bedoeld in artikel 2:69, sub b van de Wet op het financieel toezicht. De Autoriteit Financiële Markten en De Nederlandsche Bank houden toezicht op deze vergunning.

Stelselwijzigingen

In 2018 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2017 zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2018 mogelijk te maken.

Functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in de euro, die fungeert als de functionele valuta van Bright.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Bright Pensions N.V. bedraagt per 31 december 2018 € 445.930 positief (2017: € 700.180 positief). Gezien de resultaten in de afgelopen boekjaren en de verwachting voor 2019 hangt de continuïteit van de vennootschap af van de groei van het deelnemersaantal en met name de groei van het aantal betalende deelnemers. De verwachting is dat Bright in 2019 het jaar met een positieve cashflow kan afsluiten (niet uitgaande van eventuele extra op te halen investeringen). De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de vennootschap.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Van betekenis zijnde transacties met verbonden partijen worden toegelicht. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

2.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De gehanteerde grondslagen voor waardering van activa en passiva zijn gedurende het jaar consistent toegepast.

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met afschrijvingen op basis van de verwachte levensduur. De afschrijving zal plaatsvinden volgens de lineaire methode over de verwachte levensduur en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De restwaarde van het actief wordt op nul gesteld.

Financiële vaste activa

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Bijzondere waardeverminderingen

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Vorderingen

De debiteuren en vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

2.3 Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Omzet

Omzet omvat de vaste vergoeding voor het lidmaatschap die jaarlijks bij de deelnemers in rekening wordt gebracht. Deze wordt pro rata toegerekend aan het jaar waarin de dienstverlening plaatsvindt.

Kosten van het fonds

Onder de kosten van het fonds vallen de kosten en compensaties die door Bright worden betaald zoals in de prospectus van het fonds is afgesproken. Hieronder vallen onder andere de kosten van de rekeningen, de vergoedingen die Bright betaalt aan het fonds ter compensatie van minimale transactievergoedingen en de minimale kosten van de bewaarder, de kosten van het terugvragen van de dividendbelasting namens het fonds, kosten van de fondsadministratie en de maandelijkse NAV bepalingen en overige rapportagekosten van het fonds.

Personeelskosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan medewerkers.

Aandelenoptieregeling

De vennootschap heeft een aandelenoptieregeling voor het dagelijks bestuur en het personeel. De waarde van deze regelingen wordt als kosten in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het totale als kosten te verwerken bedrag is de reële waarde van de toegekende (opties op) aandelen.

Indien de toegekende (opties op) aandelen in aandelen worden afgewikkeld, wordt het ten laste van het resultaat gebrachte bedrag ook in het eigen vermogen verwerkt.

Verkoopkosten

Onder verkoopkosten worden die kosten verstaan die gemaakt worden ter ondersteuning van en direct gerelateerd zijn aan het verhogen van de omzet. Advertentiekosten, de ontwikkeling en productie van de website en promotiemateriaal, sponsoring, door medewerkers gedeclareerde kilometervergoedingen voor zakelijke afspraken en diverse verkoopkosten zijn hier terug te vinden.

Huisvestingskosten

Huisvestingskosten bestaan voornamelijk uit huurkosten van de gebruikte vergaderruimtes en de huur van kantoorruimte.

ICT Kosten

ICT kosten bestaan uit telecom kosten, internetkosten en hosting & onderhoud website. De implementatie kosten aanmeldingsproces, deelnemers portal, deelnemers en unit administratie en de aanschaf van diverse hardware zijn geactiveerd onder de immateriële en materiële vaste activa en worden gedurende de contractduur afgeschreven.

Kantoorkosten

Onder kantoorkosten worden de kosten verantwoord voor gebruikte kantoorartikelen, printkosten, drukwerk, vakliteratuur en diverse kantoorkosten.

Algemene kosten

De algemene kosten bestaan uit advieskosten en diverse algemene kosten die ten laste van het jaar komen, en die niet direct aan de geleverde diensten of aan de overige kosten categorieën zijn toe te rekenen.

Advieskosten

Onder advieskosten worden die kosten verstaan voor advisering omtrent regelgeving, wettelijke vereisten en belastingen. Onder deze post worden ook de accountancykosten verantwoord.

Bankkosten

Bankkosten zijn kosten die het houden van een bankrekening met zich meebrengen, hieronder vallen de kosten van internetbankieren en ontvangen en gedane betalingen.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. In de regel zal de afschrijvingsperiode tussen de 3 - 5 jaar bedragen.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend tegen het nominale percentage, rekening houdend met fiscale faciliteiten. De voorwaartse verliescompensatie wordt gewaardeerd voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de verliezen kunnen worden gecompenseerd.

2.4 Grondslagen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. In de opstelling wordt de kasstroom, die bestaat uit het resultaat na belastingen vermeerderd met de afschrijvingslasten afzonderlijk gepresenteerd. Uitgekeerde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2.5 Balans (vóór resultaatbestemming)

Balans (bedragen in €)	Toelichting	31 december 2018	31 december 2017
ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	19.595	1.003
Vaste Activa		19.595	1.003
Debiteuren		27.054	17.056
Overige vorderingen	2	11.133	31.106
Liquide middelen	3	470.826	745.654
Vlottende Activa		509.013	793.816
TOTALE ACTIVA		528.608	794.819
PASSIVA			
Geplaatst aandelenkapitaal		330.900	330.900
Agio Reserve		2.280.558	2.034.880
Overige reserves		-1.334.480	-838.985
Onverdeeld resultaat		-831.048	-826.615
Eigen Vermogen	4	445.930	700.180
Crediteuren		59.081	74.478
Overige schulden		23.597	20.161
Kortlopende Schulden	5	82.678	94.639
TOTALE PASSIVA		528.608	794.819

2.6 Winst- en Verliesrekening

Winst- en Verliesrekening (bedragen in €)	Toelichting	1 januari t/m 31 december 2018	1 januari t/m 31 december 2017
Omzet	6	478.673	157.137
Kosten van het fonds		-34.814	-26.316
Bruto omzetresultaat		443.859	130.821
Personeelskosten	7	-706.538	-277.172
Afschrijvingen	8	-2.076	-12.617
Overige bedrijfskosten	9	-566.097	-667.514
Totale bedrijfskosten		-1.274.711	-957.303
Bedrijfsresultaat		-830.852	-826.482
Financiële baten/ (lasten)	10	-196	-133
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen		-831.048	-826.615
Vennootschapsbelasting	11	-	-
Resultaat na belastingen		-831.048	-826.615

2.7 Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (bedragen in €)	1 januari t/m 31 december 2018	1 januari t/m 31 december 2017
Bedrijfsresultaat	-830.852	-826.482
Afschrijving	2.076	12.617
Veranderingen in werkkapitaal	-1.986	-40.203
Personeelsopties	331.120	83.400
Kasstroom uit Operationele activiteiten	-499.642	-770.668
Investeringsactiviteiten	-20.668	-726
Kasstroom uit Investeringsactiviteiten	-20.668	-726
Ontvangen/(betaalde) rente	-196	-133
Uitgifte aandelenkapitaal	-	846.200
Reserve t.b.v. nieuw uit te geven aandelen B	241.359	171.242
Buffervermogen deelnemers	4.318	2.019
Kasstroom uit Financieringsactiviteiten	245.482	1.019.328
Netto Kasstroom	-274.828	247.934
Stand liquide middelen begin boekjaar	745.654	497.720
Stand liquide middelen eind boekjaar	470.826	745.654
Mutatie in liquide middelen	-274.828	247.934

2.8 Toelichting op de jaarrekening

Toelichting op de Balans

1. Materiële vaste activa

Dit betreft de aanschaf van computers en inventaris. Deze worden in 3 tot 5 jaar afgeschreven. In 2018 hebben we geïnvesteerd in betere werkplekken voor onze werknemers door de aanschaf van 17 ergonomische werkplekken voorzien van zit-sta bureau's, bureaustoelen, monitoren, schermhouders en leesstandaarden.

	2018	2017
Aanschafwaarde	1.922	1.196
Cumulatieve afschrijving	-919	-478
Boekwaarde per 1 januari	1.003	718
Investeringen	20.668	726
Afschrijvingen	-2.076	-441
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december	22.590	1.922
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	-2.995	-919
Boekwaarde per 31 december	19.595	1.003

2. Overige vorderingen

De overige vorderingen hebben bestaan uit vooruitbetaalde bedragen en de borg voor de kantoorruimte op WG-Plein te Amsterdam. De vooruitbetaalde bedragen hebben een looptijd die korter is dan één jaar. De reële waarde van de vordering is gelijk aan de boekwaarde en er zijn geen afspraken gemaakt m.b.t. aflossing en zekerheden.

3. Liquide middelen

De liquide middelen betreffen bij banken aangehouden rekening courant en deposito tegoeden. Het saldo is direct opeisbaar en er zijn geen kredietfaciliteiten overeengekomen.

4. Eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat per 31 december 2018 uit 130.000.000 aandelen van elk nominaal € 0,01, waarvan 30.000.000 aandelen A en 100.000.000 aandelen B. Er zijn 24.500.000 (2017: 24.500.000) aandelen A waarvan 6.000.000 (2017: 6.000.000) op naam staan van Bright Pensions N.V. en 8.590.045 (2017: 8.590.045) aandelen B geplaatst en volgestort.

De geplaatste aandelen worden gehouden door:

- 30,2% (10.000.000 aandelen A) - CJP@Work B.V. (ultimo 2017: 30,2% aandelen A);
- 25,7% (8.500.000 aandelen A) - NieuwPensioen B.V. (ultimo 2017: 25,7% aandelen A);
- 18,2% (6.000.000 aandelen A) - Bright Pensions N.V. (ultimo 2017: 18,2% aandelen A)
- 7,8% (2.580.000 aandelen B) - BrightNL Coöperatie U.A. (ultimo 2017: 7,8% aandelen B);
- 6,8% (2.255.500 aandelen B) - Bright Coöperatief U.A. (ultimo 2017: 6,8% aandelen B);
- 6,0% (2.000.000 aandelen B) - Allianz Nederland Levensverzekering N.V. (ultimo 2017: 6,0% aandelen B); en
- 5,3% (1.754.545 aandelen B) - Overige investeerders (ultimo 2017: 5,3% aandelen B).

De mutaties in het eigen vermogen gedurende de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018 zijn als volgt weer te geven:

	Aantal aandelen	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Overige reserves	Onverdeeld Resultaat	Totaal
Stand per 31 december 2017	33.090.045	330.900	2.034.880	-838.985	-826.615	700.180
Bestemming resultaat 2017	-	-	-	-826.615	826.615	-
Toename reserve t.b.v. uitgifte nieuwe aandelen B deelnemers	-	-	241.360	-	-	241.360
Toename buffervermogen deelnemers	-	-	4.318	-	-	4.318
Reservering t.b.v. personeelsopties	-	-	-	331.120	-	331.120
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-831.048	-831.048
Stand per 31 december 2018	33.090.045	330.900	2.280.558	-1.334.480	-831.048	445.930

De agioreserve is ontstaan door hetgeen meer is gestort boven de nominale waarde van de aandelen. De reserve bestaat voor € 61.455 uit Agioreserve A (2017: € 61.455) en voor € 1.894.945 uit agioreserve Aandelen B (2017: € 1.894.945), alsmede is er een reserve opgenomen van € 317.002 voor nieuw uit te geven aandelen B aan deelnemers (2017: € 75.642) en een post van € 7.156 aan buffervermogen deelnemers (2017: € 2.838). Deze laatste post omvat de 0,02% bijdrage aan het buffervermogen over de gestorte inleg door deelnemers.

De deelnemerscoöperatie, Bright Coöperatief U.A., is in de eerste helft van 2016 opgericht en begin juli 2016 is een eerste tranche van eerste 127.000 aandelen B uitgegeven aan deze coöperatie. In 2017 is dit belang verder uitgebreid met € 531.900 waarvan € 396.200 met de deelnemer crowdfunding is opgehaald. Sinds de uitgifte zijn er weer een groot aantal deelnemers bijgekomen. Onder de agioreserve staat het bedrag aan ontvangen inschrijfgeld ter grootte van € 317.002 opgenomen waarvoor in 2019 aandelen B zullen uitgegeven worden. Hiervoor worden 474.100 aandelen uitgegeven tegen 0,25 per aandeel. Voor het overige bedrag zullen aandelen B worden uitgegeven tegen 0,33 per aandeel.

Het daadwerkelijke aantal toe te kennen aandelen B zal op het moment van uitgifte bepaald worden op basis van de op dat moment aanwezige agioreserve t.b.v. uitgifte nieuwe aandelen B.

Personeelsopties

De volgende opties zijn ultimo 2018 uitstaand (ultimo 2017: 4.039.000):

Naam	Personeelsopties	Uitoefenprijs	Vestigingsdatum	Expiratiedatum
Jakobsen, C.G.	847.500	€ 0,10	19 december 2019	
	242.000	€ 0,15	19 december 2019	
Zonneveld, J.	907.500	€ 0,10	19 december 2019	
	242.000	€ 0,15	19 december 2019	
Beijerinck, A.C.	845.000	€ 0,10	19 december 2019	31 december 2022
	405.000	€ 0,15	19 december 2019	31 december 2022
Froni Lo Faro, F.	350.000	€ 0,15	1 mei 2020	
	200.000	€ 0,15	Mei 2019 t/m november 2019	
Overige personeelsleden	100.000	€ 0,25	Maart 2021	
	Totaal	4.139.000		

De opties zijn eind 2018 gewaardeerd bij een aandelenwaarde van € 0,33 per aandeel B. Deze aandelenwaarde is gelijk aan de huidige uitgifteprijs van nieuwe aandelen B aan deelnemers. Deze personeelsopties waren eind 2017 gewaardeerd op basis van een waarde van een aandeel B van € 0,25.

Als gevolg hiervan hebben we ook een extra reservering opgenomen voor de herwaardering van de personeelsopties. Deze toename in de waardering van € 0,08 per optie en de nieuw toegekende personeelsopties heeft geleid tot een extra last van € 331.120 (2017: € 35.000).

5. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan met name uit crediteuren en onder de overige schulden vallen de vooruit ontvangen uitvoeringsvergoeding (dat toegerekend dient te worden aan het volgende boekjaar), nog te betalen salaris, niet-opgenomen vakantiedagen, sociale premies en loonbelastingen. Ook is een kortlopende schuld van € 18.000 (2017: € 11.000) opgenomen met inleg stortingen van deelnemers die ontvangen zijn op de rekening van de beheerder en die de beheerder begin januari 2019 heeft doorgestort naar de rekening van het fonds.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen bedraagt € 45.379. Het huurcontract is aangegaan voor een periode van vijf (5) jaar op 1 augustus 2018. Het contract kent een opzegtermijn van 12 kalendermaanden. De huurverplichtingen zijn voor het eerst geïndexeerd in januari 2019.

Huurverplichtingen < 1 jaar: € 45.379

Huurverplichtingen tussen 1 - 5 jaar: € 162.609

Huurverplichtingen > 5 jaar: Nihil

Optieregeling

Voor het dagelijks bestuur en het personeel geldt een optieregeling die opties toekent bij het bereiken van belangrijke milestones voor Bright (zoals het behalen van een bepaald deelnemersaantal, of het bereiken van break-even). Het aantal toe te kennen opties per jaar mag per kalenderjaar niet meer bedragen dan 10% van het totale aantal uitstaande aandelen. Ook mag het totale aantal uitstaande opties, niet meer dan 30% van het uitstaande aandelenkapitaal bedragen.

Op dit moment zijn er 6 deelnemers aan de optieregeling (ultimo 2017: 6).

Ziekteverzuim verzekering

Begin december 2018 is een ziekteverzuimverzekering afgesloten voor de periode tot eind 2021 om het personele risico te beperken. Deze verzekering is jaarlijks opzegbaar.

Toelichting op de Winst- en Verliesrekening

6. Omzet

In vergelijking met 2017 is het aantal deelnemers gegroeid met een factor 1,9 (2017: 3,4). Het grootste gedeelte van de nieuwe deelnemers komt jaarlijks in het vierde kwartaal binnen. Omdat er per kalenderjaar wordt gefactureerd, wordt er in een eerste jaar slechts een pro rata bedrag in rekening gebracht. Hierdoor is de gerelateerde omzetgroei vertraagd terug te zien in de cijfers.

7. Personeelskosten

Op 31 december 2018 heeft Bright 17 medewerkers in dienst (ultimo 2017: 10) waarvan 8 medewerkers fulltime werken, 5 parttime en de overige medewerkers betreffen oproepkrachten die werkzaam zijn bij Bright op basis van een nulurencontract. Over het jaar heen waren er gemiddeld 8,1 fte (2017: 5,2 fte) in dienst bij Bright. Onder personeelskosten zijn de volgende kosten opgenomen:

	2018	2017
Salaris	286.139	190.797
Sociale lasten	55.763	34.989
Personeelsopties	331.120	35.000
Reiskosten	7.751	5.616
Overige personeelskosten	25.765	10.770
Personeelskosten	706.538	277.172

Het ziekteverzuim is dit jaar wederom laag (0,87% vs. 1,53% in het voorgaande jaar). Eind 2018 is besloten een ziekteverzuimverzekering af te sluiten om het personele risico te beperken. Deze is begin december afgesloten voor de periode tot eind 2021 en is jaarlijks opzegbaar.

Op aandelen gebaseerde beloningen

Bright biedt enkele medewerkers de mogelijkheid om een deel van hun salaris als opties te ontvangen. Hierdoor zijn de cash loonkosten voor Bright lager en worden medewerkers gestimuleerd om aan het lange termijn succes van Bright mee te bouwen.

De personeelsoptieregeling is deels gekoppeld aan het behalen van belangrijke milestones door Bright. De milestone van 3.000 deelnemers is in maart 2018 bereikt. De laatste milestone waarbij opties toegekend worden aan het personeel is bij het bereiken van 7.500 deelnemers, welke we naar verwachting in de loop van 2019 gaan bereiken.

Het overzicht van de uitstaande opties ultimo 2018 is op de voorgaande pagina terug te vinden onder toelichting 4.

Bezoldiging bestuurders

De totale bezoldiging bestuurders over boekjaar 2018 bedroeg € 98.375 (2017: € 102.816).

In boekjaar 2018 zijn vacatiegelden ter hoogte van € 6.000 betaald aan de niet-uitvoerend bestuurder (2017: € 6.000). Daarnaast geldt voor de dagelijks bestuurders een optieregeling. Hiervoor is gekozen om de bestuursleden te binden aan de onderneming (en haar voortdurend succes). Door te kiezen voor een lange vestigingsperiode verleggen we de focus van de korte termijn naar de lange termijn. Hiervoor is zowel groei maar ook een solide bedrijfsvoering belangrijk.

Zodra er overgegaan wordt op marktconforme vergoedingen voor alle bestuursleden en werknemers, zullen geen verdere opties worden uitgegeven met een uitoefenprijs beneden de huidige uitgifteprijs.

8. Afschrijvingen

De afschrijvingen bestonden uit:

	2018	2017
Immateriële vaste active	-	12.176
Materiël vaste activa	2.076	441
Totale afschrijvingen	2.076	12.617

9. Overige bedrijfskosten

Deze post bestaat uit verkoopkosten, ICT Kosten, huisvestingskosten, kantoorkosten, algemene kosten en bankkosten.

De verkoopkosten bestaan voornamelijk uit marketingkosten, -advies, advertentiekosten, kosten website, en overige verkoopkosten zoals kosten promotiemateriaal, sales support, vervoerskosten en relatiegeschenken.

De ICT kosten betreffen de licentiekosten en de kosten van doorontwikkeling van ons administratiesysteem en het deelnemersportaal.

Huisvestingskosten betreft de huur van kantoorruimte aan de WG-Plein 360 te Amsterdam tot eind juli 2018 en de huur op het WG-Plein 456 te Amsterdam vanaf 1 augustus 2018.

De post kantoorkosten bestaat onder andere met name uit portokosten en de aanschaf kantoorartikelen.

De algemene kosten bestaan uit advieskosten (compliance, accountant, fiscaal), toezichtkosten en diverse algemene kosten.

	2018	2017
Verkoopkosten	337.127	490.639
ICT Kosten	118.989	76.264
Huisvestingskosten	32.935	19.732
Kantoorkosten	2.057	-724
Algemene kosten	73.905	80.635
Bankkosten	1.084	968
Overige bedrijfskosten	566.097	667.514

10. Financiële baten en lasten

Hieronder valt de depositorente die ontvangen wordt op het ondernemersdeposito.

11. Vennootschapsbelasting

De nominale belastingdruk over 2018 bedraagt 20% (2017: 20%) over het belastbare resultaat tot een bedrag van € 200.000 en 25% (2017: 25%) over het meerdere. Omdat Bright nog geen operationele winst heeft behaald, is de effectieve belastingdruk voor Bright gelijk aan nul. De compensabele verliezen worden bijgehouden en zullen in de toekomst verrekend worden zodra Bright winstgevend wordt.

Compensabele verliezen

Het bestuur verwacht de verliescompensatie te kunnen realiseren zodra Bright door de grens van 10.000 betalende deelnemers gaat. Omdat het onduidelijk is wanneer dit zal plaatsvinden, is ervoor gekozen om de post verliescompensatie te waarderen op nihil. Vanaf 2019 kunnen nieuwe verliezen nog maar 6 jaar verrekend worden.

De totale compensabele verliezen bedragen € 2.213.928 (2017: € 1.714.000) en zijn ontstaan in:

Jaar	Compensabele verliezen	Verliescompensatie vervalt in:
2013	26.753	2023
2014	120.757	2024
2015	332.163	2025
2016	442.712	2026
2017	791.615	2027
2018	499.928	2028
Totaal:	2.213.928	

2.9 Voorstel resultaatbestemming

Het bestuur stelt voor om het over 2018 behaalde resultaat van € 831.048 negatief in mindering te brengen op de algemene reserve.

2.10 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich voor de jaarrekening over het jaar 2018 geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Amsterdam, 23 april 2019

Het bestuur

w.g.

w.g.

w.g.

C.G. Jakobsen

J. Zonneveld

P.F. Verhaar

Uitvoerend bestuurder

Uitvoerend bestuurder

Niet-uitvoerend bestuurder

3 Overige gegevens

3.1 Statutaire bepaling inzake het resultaat

Overeenkomstig artikel 18.1 van de statuten staat het resultaat ter beschikking van de Algemene Vergadering.

3.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Voor de controleverklaring wordt verwezen naar de volgende pagina.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de aandeelhouders en het Bestuur van Bright Pensions N.V.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Bright Pensions N.V. te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bright Pensions N.V. op 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de winst- en verliesrekening over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Bright Pensions N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het verslag van het Bestuur;
- ▶ maatschappelijke impact;
- ▶ samenstelling van het Bestuur;
- ▶ bezoldiging;
- ▶ juridische structuur;
- ▶ de overige gegevens op pagina 20.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

- ▶ alle informatie bevat die op grond van titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het Bestuur en de overige gegevens op pagina 20 in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden

hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;

- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 23 april 2019

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

drs. M.F. Meijer RA
